

Nr 78.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1916 kl. 5.30 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 31 mars 1916 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 198, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att i de i berörda protokoll närmare angivna, under 21 särskilda punkter upptagna ärenden, medgiva försäljning av kronoegendomar eller upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

Beträffande utredningen i dessa ärenden tillåter sig utskottet att hänvisa till innehållet i förberörda statsrådsprotokoll.

I fråga om de under punkterna 1—9 i förevarande proposition upptagna framställningarna har utskottet icke något att erinra. Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må medgiva,

1) att, sedan inägorna till förra kronofogdebo-stället $\frac{7}{8}$ mantal Eneby nr 1 i Över-Järna socken av Stockholms län blivit delade i fem lotter i huvudsaklig

[1.*]

*) Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

överensstämmelse med uppskattningsmännens i statsrådsprotokollet omförmälda förslag, lotterna må var för sig upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med iakttagande därvid, att lotten nr 1 utbjudes till försäljning, först sedan antagliga köpeanbud å övriga lotter erhållits;

[2.] 2) att fjorton uti en i statsrådsprotokollet införd tablå upptagna lägenheter må var för sig med av departementschefen tillstyrkt område från förra militieboställena Alvastra nr 1, 2, 3 och 4 om 3 mantal med lägenheten Kungsängen nr 1 samt 1 mantal Uckleby nr 2 Mellangård i Västra Tollstads socken av Östergötlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar under förbehåll om rätt till väg, på sätt departementschefen föreslagit, för innehavarna av tomtorna nr 1, 2 och 4 av ägofiguren nr 31;

[3.] 3) att lägenheterna Hästhagen och Tvärskogen må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 5 $\frac{1}{8}$ mantal Tuna nr 1 i Rystads socken av Östergötlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt med rätt för lägenheternas innehavare till fri utfartsväg över stamhemmanets ägor;

[4.] 4) att lägenheterna Strömsbro, Ängstugan, Åhagen och Skogstorp må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Rösten nr 1 i Grebo socken av Östergötlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med förbehåll om rätt till vägar, såsom domänstyrelsen föreslagit;

[5.] 5) att fjorton med litt. B—K, M, N, O, Q och R betecknade lägenheter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Hulje nr 5 Södergård i Högby socken av Östergötlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegen-

domar samt med rätt för stamhemmanet till fri utfartsväg över lägenheten litt. Q;

6) att lägenheten Kroken må med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället Stora Greby nr 1, 2 och 3 Söder-, Mellan- och Norrgårdarna om 1 $\frac{1}{2}$ mantal i Askeby socken av Östergötlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt med förbehåll om rätt för lägenhetens innehavare till fri utfartsväg över stamfastigheten;

[6.]

7) *dels* att lägenheterna Karlstorp, Kjälleberg med Norratorp, Östratorp med Sandviken, skolläraren Ahlgrens tomt och »tillökning till Anders Jonssons tomt» må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället Vederlöf nr 3 Bossgård med Vederlöf nr 4 Ringagård och Vederlöf nr 6 Backagård om tillsammans 1 $\frac{3}{4}$ mantal i Vederlöfs socken av Kronobergs län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med förbehåll om rätt för kronan att begagna väg över lägenheten Kjälleberg med Norratorp och med rätt för Anders Jonsson att erhålla hembud å det för tillökning av hans tomt avsedda område;

[7.]

dels ock att två till samma egendom hörande områden, enligt en i statsrådsprotokollet omförd karta omfattande det ena ägofigurerna nr 45 och 47 samt det andra del av ägofigurerna nr 78 och 83, må egendomen frånskiljas och försäljas, det förra till Vederlöfs församling för 410 kronor och det senare till arrendatorn A. Wieslander för 500 kronor under villkor,

att köpeskillingarna erläggas kontant vid tillträdet;

att köparna ensamma ansvara för de med områdenas avskiljande och lagfart å fången förenade kostnader;

samt, beträffande det förra området, att församlingen skall, där så från kronans sida påfordras, uppsetta och för framtiden underhålla lämpligt stängsel i gränsen mot kronans mark;

[8.]

8) *dels* att åtta i statsrådsprotokollet omförmälda, med nr I a, II a och III a samt X—XIV betecknade lotter må var för sig med i samma protokoll angivet område från förra militieboställena $\frac{1}{2}$ mantal Virstad nr 1 samt $1\frac{1}{3}$ mantal Virstad nr 2 och 3 i Högsby socken av Kalmar län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

dels ock att lotterna nr I och II med av domänstyrelsen tillstyrkta områden ävensom skiftet Flisängen må var för sig försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

[9.]

9) att ett i statsrådsprotokollet omförmäلت område, sådant detsamma angives å en i samma protokoll omnämnd karta, må från kronoparken Skogsholm i Gottlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

[10.]

10) I punkten 10 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att, sedan förra länsmansbostället $\frac{1}{2}$ mantal Möllekulla nr 1 i Gammaltorps socken av Blekinge län blivit fördelat i nio lotter i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet omförmäلت förslag, lotten litt. A må försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor samt övriga åtta lotter upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

Det föreliggande förslaget avser ifrågavarande egendoms uppdelning och försäljning i nio särskilda lotter.

Enligt vad utredningen i ärendet ger vid handen består skogen å egendomen till största delen av växtkraftig bokskog med bestånd av sådan skog, vilka torde vara bland de vackraste i länet.

Kungl. Maj:ts befallningshavande, som förordat egendomens bibehållande i kronans ägo, har uttalat bland annat, att en skövling av egendomens skog — något som enligt Kungl. Maj:ts befallningshavandes mening i händelse av försäljning av egendomen med bestämdhet kunde förutses komma att ske — skulle vara särdeles beklagansvärd.

Domänstyrelsen, med vilken jämväl departementschefen instämt, har ansett skäl icke föreligga att för skogsväsendets räkning eller av

någon annan anledning behålla ifrågavarande egendom eller någon del därav.

Utskottet delar ej denna departementschefens uppfattning. Fastmer synes de av Kungl. Maj:ts befallningshavande anförda skäl för bibehållande åtminstone tillsvidare av egendomen i kronans ägo synnerligen behjärtansvärda. Kungl. Maj:ts befallningshavandes farhågor beträffande en eventuell skogsskövling har utskottet funnit så mycket mera berättigade som nu rådande högkonjunktur på trävarumarknaden i än högre grad än eljest inbjuder till spekulation.

Utskottet håller sålunda före, att någon försäljning av ifrågavarande egendom på sätt föreslagits icke nu bör komma till stånd. Emellertid torde enligt utskottets uppfattning vid beslut rörande förnyad utarrendering av egendomen tagas under övervägande, huruvida icke någon del av densamma lämpligen bör reserveras för framtida behov av egnahemslägenheter.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att förevarande framställning ej må av riksdagen bifallas.

I fråga om de under punkterna 11—21 i förevarande proposition upptagna framställningarna har utskottet icke något att erinra. Utskottet får därför hemställa,

11) att elva i statsrådsprotokollet omnämnda [11.]
tomter må var för sig med av domänstyrelsen föreslaget område från förra kronofogdebostället $\frac{3}{4}$ mantal Hällaryd nr 2 i Hällaryds socken av Blekinge län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

12) dels att elva med litt. C, D, E, F, G, H, K, [12.]
L, M, N och O betecknade lägenheter må var för sig med av domänstyrelsen föreslaget område från förra militiebostället Stoby nr 2 och 3 om $\frac{15}{16}$ mantal med lägenheterna Stoby nr 8, ett gatehus, och Stoby nr 9 och 16, ett gatehus, i Stoby socken av Kristianstads län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt med rätt för Nils Persson till hembud å lägenheten litt. O;

dels ock att ett i statsrådsprotokollet omförmält område om 0.086 hektar må egendomen frånskiljas och försäljas till Stoby församling mot en köpeskilling av 125 kronor, att kontant betalas vid tillträdet, samt under villkor att församlingen skall, där så från kronans sida påfordras, uppföra och för framtiden underhålla stängsel i områdets gräns emot kronans mark samt ensam vidkännas de med områdets avskiljande och med lagfart å fånget förenade kostnader;

[13.]

13) att fyra med litt. A, B, C och D betecknade lägenheter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället $\frac{23}{24}$ mantal Össjö nr 4, 7 i Össjö socken av Kristianstads län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

[14.]

14) att aderton i statsrådsprotokollet omförmälda, å hemskiftet, mosskiftet och ängsskiftet befintliga lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område från förra militieboställena $\frac{7}{8}$ mantal Revinge nr 4 och 6 samt $\frac{13}{64}$ mantal Revinge nr 3 och 10 i Revinge socken av Malmöhus län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

[15.]

15) att åtta i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område från förra militiebostället $\frac{1}{4}$ mantal Bjuvstorp nr 3 i Bjuvs socken av Malmöhus län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

[16.]

16) *dels* att två, av ägofigurerna nr 104—106 och nr 107 bestående skiften må vart för sig från förra militiebostället 1 mantal Hoby nr 9, 10 och 11 i Västra Hoby socken av Malmöhus län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

dels ock att tre till samma egendom hörande, av ägofigurerna nr 108 och 109, 110 och 111 samt 112 och 113 bestående skiften må vart för sig å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande enligt de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

17) att tre i statsrådsprotokollet med litt. B, C och D betecknade lägenheter må var för sig med av domänstyrelsen tillstyrkt område från förra häradshövdingbostället Medby nr 1 och 2 Övre- och Nedregården om tillsammans $1\frac{1}{2}$ mantal i Bro socken av Göteborgs och Bohus län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt med förbehåll dels om rätt för huvudgårdens arrendator och för innehavarna av lägenheterna litt. B och D att begagna vattningsstället å ägofiguren nr 135, dels ock om rätt såväl för lägenheternas innehavare till fri utfartsväg över huvudgården som för innehavarna av lägenheterna litt. B och D att begagna den i samma protokoll omförmälda, lägenheten litt. C tillagda väg; [17.]

18) att trettio i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område från förra häradshövdingbostället 1 mantal Bröttegården nr 1 med $\frac{1}{4}$ mantal Hamnebacka nr 1 i Ödeborgs socken av Älvsborgs län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar; [18.]

19) *dels* att lägenheten Kvarnhålan må med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället $\frac{5}{8}$ mantal Strömmesäter nr 1 med $\frac{1}{8}$ mantal Soterud nr 1 och $\frac{1}{4}$ mantal Uverud nr 1 i Valbo-Ryrs socken av Älvsborgs län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med iakttagande att från försäljningen undantages all rätt till vattnet i Valboån; [19.]

dels ock att det till samma egendom hörande hemmanet Strömmesäter må försälgas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor, med iakttagande att från försäljningen undantages all rätt till vattnet i Valboån samt med förbehåll om rätt för kronan till fria vägar från kronoparken över hemmanet och till erforderlig upplagsplats för virke vid ån;

20) att lägenheterna Norra Sakrisbäcken, Södra Sakrisbäcken, Jonstorp, Bren, Mariehov och Damhult [20.]

må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Kärne nr 1 i Grava socken av Värmlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med rätt för lägenheternas innehavare till utfartsvägar över stamhemmanets ägor;

[21.]

21) *dels* att kronans andel litt. Ib av utängen Grävsta nr 3 i Tångeråsa socken av Örebro län må å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas under de i brevet den 29 maj 1874 omförmälda villkor;

dels att lägenheterna Larstorpet litt. a, Ralatorpet litt. b, Snuten litt. e samt litt. f må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 $\frac{1}{2}$ mantal Härvesta nr 2 och 3 i Edsbergs socken av Örebro län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med rätt för August Larsson till hembud å lägenheten litt. f samt med förbehåll om vägar, på sätt domänstyrelsen föreslagit;

dels ock att de till samma egendom hörande, i statsrådsprotokollet omförmälda områdena litt. c och g må försäljas, litt. c till Erik Nilsson mot en köpeskilling av 4 kronor 50 öre och litt. g till en i samma protokoll omnämnd missionsförening mot en köpeskilling av 27 kronor, under villkor att köpeskillingarna betalas kontant vid tillträdet samt att köparna ensamma svara för de med områdenas avskiljande och lagfart å fången förenade kostnader ävensom, beträffande området litt. g, att dess innehavare uppsätter och underhåller stängsel i gränsen mot kronans mark.

Stockholm den 16 maj 1916.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: herrar greve Hamilton, Ericsson, Petersson, P. Alfred, Fahlén, Holmquist, Lindblad, greve Wachtmeister, Linders, Nilsson i Tånga, Nilsson i Linnås, Barthelson, Ingeström, Tysk, Svensson, Andersson och Molin.

Reservation

under punkt 10
av herr greve *Hamilton, Petersson, Fahlén, Holmquist, Lindblad,*
Nilsson i Linnås och Barthelson.
